

Nr 212.

Av herr **Neiglick**, *angående löneförmåner för överläkaren vid Stockholms hospital och professorn i psykiatri vid Karolinska institutet.*

I anledning av Kungl. Maj:ts nådiga proposition nr 409 till innevarande riksdag angående reglering av avlöningsförhållandena m. m. för personal vid statens hospital och asyler tillåter jag mig anföra följande:

I den utredning, som av medicinalstyrelsen och särskilda kommitterade gjorts angående avlöningsförhållandena vid statens sinnessjukanstalter, och vilken ligger till grund för det förslag till löne reglering, som i form av ovannämnda nådiga proposition nu är föremål för riksdagens prövning, hava de löneförmåner, som tillkomma överläkaren vid Stockholms hospital, vilken ock är professor i psykiatri vid Karolinska institutet, förbigåtts och upptagas därför i det föreliggande förslaget oförändrade. Då rättvisa och billighet synas kräva, att innehavaren av dessa tjänster får sina löneförmåner så ordnade, att han icke kommer i en ofördelaktigare ställning än de med avseende på tjänsteåligganden med honom närmast jämförliga innehavarna av överläkarebefattningarna i Uppsala och Lund, har jag ansett mig böra fästa uppmärksamheten på följande i den ovannämnda utredningen ej vidrörda skäl och synpunkter.

Överläkaren vid Stockholms hospital är samtidigt anställd som ordinarie professor i psykiatri vid Karolinska institutet. Han sköter följaktligen tvenne tjänster, vilka otvivelaktigt var för sig borde äga sin särskilda innehavare. Mot en dylik sammanslagning av tvenne tjänster kunna nämligen, även om den ur statsekonomisk synpunkt kan anses lämplig, allvarliga betänkligheter framföras. Hela denna anordning torde vara föråldrad och härstammar från en tid, då uppskattningen av psykiatriens betydelse som läroämne vid den medicinska utbildningen var sådan, att

undervisningen ansågs som en bisyssla, som lätt kunde skötas av en överläkare vid ett i universitetsstadens närhet beläget sjukhus. Kravet på den psykiatriska lärarens vetenskapliga kompetens har sedan denna tid, slutet av 1850-talet, i alla riktningar mer och mer vuxit, så att man numera måste betrakta det som ett oomtvistligt sakförhållande, att professorn i psykiatri för att motsvara dessa krav helt måste ägna sig åt sin uppgift. Det är ju ock av största vikt, att denna undervisning handhaves med största möjliga omsorg. Huvudparten av landets medicine kandidater få sin psykiatriska utbildning å Stockholms hospital, medan ett fåtal undervisas i Uppsala och Lund. Professorn i psykiatri vid Karolinska institutet föreläser 6 månader om året 4 timmar i veckan. Då härtill kommer, att de anmälda frivilliga assistenterna, som önska mera utbyte av undervisningen, taga hans tid i anspråk för särskild handledning vid de dagliga ronderna, och han årligen nödgas anställa slutförhör (tentamen) med vid pass 75 medicine kandidater, så är det tydligt, att denna professur med de krav på vetenskaplig verksamhet densamma ställer på sin innehavare, ej längre kan betraktas som en bisyssla till hans befattning som överläkare å Stockholms hospital. Tvärtom är denna syssla till sin uppgift så viktig, att den med fog av sin innehavare torde hava ställts i första rummet. Å andra sidan måste överläkaren vid Stockholms hospital göra samma tjänst som andra överläkare. Visserligen är Stockholms hospital till platsantalet ett av de mindre och bereder utrymme åt endast 250 sjuka. De administrativa uppgifterna äro därför ingalunda så betungande som vid de större hospitalen i Uppsala och Lund. Däremot äro de rena sjukhusgöromålen dess mera maktpåliggande. Detta beror därpå, att Stockholms hospital tjänstgör som upptagningsanstalt för Stockholms stad, och omsättningen bland de sjuka och nyintagningen av akuta fall äro större vid Stockholms hospital än till och med å de större till staten hörande sinnessjukanstalterna. Väl har läkareantalet på Stockholms hospital under senare år för att bereda lättnad åt överläkaren ökats, men denna ökning av läkarekrafterna har mera resulterat däri, att det kliniska materialet på ett för undervisningen och det vetenskapliga studiet mera gagnande sätt kunnat tillgodogöras än i en minskning av överläkarens arbete, alldenstund överläkaren jämlikt sin instruktion icke kunnat avsäga sig de honom pålagda göromålen.

I denna här skildrade sammanslagning av tvenne tjänster, som på de anförda skälen måste anses föga billig och därtill otidsenlig, kan för närvarande ingen ändring göras. Det kan tills vidare blott uppställas som ett önskemål, att Karolinska institutets professur i psykiatri framdeles i sammanhang med de medicinska institutionernas förflyttning till ett nytt

centralsjukhus förläggas till en tidsenlig mindre klinik för sinnessjuka, som samtidigt blir upptagnings- och observationsanstalt. Det är på dylikt sätt som överallt utomlands förhållandena vid de psykiatriska mönsterklinikerna blivit ordnade. Emellertid bör det anses rättvist, att, så länge professorn i psykiatri vid Karolinska institutet samtidigt måste vara överläkare vid Stockholms hospital, hans löneförmåner fastställas till samma belopp som det, vilket enligt den nu föreslagna löneregleringen skulle tillkomma överläkaren vid Uppsala hospital eller kronor 10,600: —,

Emellertid synes med hänsyn till den huvudvikt, som i fråga om sagda sammanslagna tjänstebefattning måste läggas vid anställningen som professor vid Karolinska institutet, det väsentliga av lönen böra utgå som ordinarie professorslön från Karolinska institutet, varför det är rimligt att föreslå, att denna lön höjes från 4,000 till 7,500 kronor jämte ett ålders-tillägg å 600 kronor. Som överläkare vid Stockholms hospital och administrativ sjukhusdirektör bör tjänsteinnehavaren härutöver lämpligen åtnjuta ett belopp av 2,500 kronor jämte de överläkaren tillkommande naturaförmånerna. Detta belopp bör utgå som arvode utan att vara förenat med ålderstillägg. På detta sätt kommer överläkaren vid Stockholms hospital, så länge denna befattning är förenad med professur i psykiatri, att erhålla samma löneförmåner eller 10,600 kronor (2,500 + 7,500 + 600 kronor) som de, vilka i händelse kungl. propositionens förslag till lönereglering antages, komma att utgå till överläkaren vid Uppsala hospital, så länge denna uppehåller undervisningen i psykiatri vid Uppsala universitet, men med sådan fördelning på olika stater, som betingas av de i hans tjänst ingående olika uppgifterna och i överensstämmelse med en rättvis värdering av dessa. Då riksdagen redan för en del år sedan bestämt, att överläkarens vid Stockholms hospital pension skall utgå från Karolinska institutets stat med samma belopp som för andra ordinarie professorer, synes det första steget redan vara taget i den här föreslagna riktningen av överläkarens vid Stockholms hospital överförande till Karolinska institutets lönestat.

Ehuruväl jag anser, att det varit önskvärt, att ovan angivna synpunkter blivit beaktade vid nu förestående reglering av avlöningsförhållandena m. m. för personal vid statens hospital och asyler, förutser jag likväl, att den knappa tiden icke kommer att medgiva vederbörande utskott att infordra och erhålla erforderliga yttranden från vederbörande myndigheter.

Med anledning härav hemställer jag,

att Riksdagen ville besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa dels om närmare utredning beträffande

avlöningsförmånerna för överläkaren vid Stockholms hospital och professorn i psykiatri vid Karolinska institutet, dels om framläggande för riksdagen av det förslag, vartill förenämnda utredning kan giva anledning.

Stockholm den 22 maj 1918.

Sixten Neiglick.
